Evropski parlament
2019-2024

Odbor za zunanje zadeve

2023/2072(INI)

5.9.2023

OSNUTEK POROČILA

o varnostnih in obrambnih posledicah kitajskega vpliva na kritično infrastrukturo v Evropski uniji
(2023/2072(INI))

Odbor za zunanje zadeve

Poročevalec: Klemen Grošelj

VSEBINA

Stran

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....3

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o varnostnih in obrambnih posledicah kitajskega vpliva na kritično infrastrukturo v Evropski uniji
(2023/2072(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

– ob upoštevanju naslova V Pogodbe o Evropski uniji, zlasti poglavja 2, oddelek 2, o določbah o skupni varnostni in obrambni politiki,

– ob upoštevanju dokumenta Strateški kompas za varnost in obrambo – Za Evropsko unijo, ki varuje svoje državljane in državljanke, vrednote in interese ter prispeva k mednarodnemu miru in varnosti, ki ga je Svet odobril 21. marca 2022, Evropski svet pa sprejel 24. marca 2022,

– ob upoštevanju versajske izjave, sprejete na neformalnem srečanju voditeljev držav ali vlad 11. marca 2022,

– ob upoštevanju skupnega sporočila Komisije in visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 20. junija 2023 o evropski strategiji za gospodarsko varnost (JOIN(2023)0020),

– ob upoštevanju Direktive (EU) 2022/2557 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o odpornosti kritičnih subjektov in razveljavitvi Direktive Sveta 2008/114/ES (direktiva o odpornosti kritičnih subjektov)[1],

– ob upoštevanju Direktive (EU) 2022/2555 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o ukrepih za visoko skupno raven kibernetske varnosti v Uniji, spremembi Uredbe (EU) št. 910/2014 in Direktive (EU) 2018/1972 ter razveljavitvi Direktive (EU) 2016/1148 (direktiva NIS 2)[2],

– ob upoštevanju Priporočila Sveta z dne 8. decembra 2022 o usklajenem vseevropskem pristopu za krepitev odpornosti kritične infrastrukture,

– ob upoštevanju sporočila z vrha v Vilni, ki so ga podali voditelji držav in vlad zveze Nato, ki so se udeležili srečanja Severnoatlantskega sveta v Vilni 11. julija 2023,

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2023/XXXX Evropskega parlamenta in Sveta z dne [datum] o vzpostavitvi okvira ukrepov za okrepitev evropskega polprevodniškega ekosistema (akt o čipih)[3],

[1] UL L 333, 27.12.2022, str. 164.
[2] UL L 333, 27.12.2022, str. 80.
[3] UL L XXX.

– ob upoštevanju predloga Komisije z dne 15. septembra 2022 za uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o horizontalnih zahtevah glede kibernetske varnosti za izdelke z digitalnimi elementi in spremembi Uredbe (EU) 2019/1020 (COM(2022)0454),

– ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,

– ob upoštevanju mnenja Odbora za mednarodno trgovino,

– ob upoštevanju poročila Odbora za zunanje zadeve (A9-0000/2023),

A. ker se nedavno skupno sporočilo o evropski strategiji za gospodarsko varnost osredotoča na zmanjšanje tveganj, ki jih predstavljajo nekateri gospodarski tokovi v okviru povečanih geopolitičnih napetosti in pospešenih tehnoloških sprememb, in ohranjanje optimalne gospodarske odprtosti in dinamike;

B. ker direktiva o odpornosti kritičnih subjektov in direktiva NIS 2 zagotavljata celovit pravni okvir za povečanje fizične in digitalne odpornosti kritične infrastrukture, tudi tiste, povezane z energijo, prometom, zdravjem, digitalno infrastrukturo, vodo in hrano;

C. ker se od izdaje priporočila Sveta 8. decembra 2022 že izvajajo ciljno usmerjeni ukrepi za skupni odziv EU na incidente, tudi z večjim usklajevanjem z Natom prek projektne skupine EU-NATO za odpornost kritične infrastrukture, vključene v strukturirani dialog med EU in Natom o odpornosti;

D. ker so prisilne politike in čedalje odločnejši nastop Ljudske republike Kitajske, med drugim z njeno nastrojenostjo do Tajvana, pa tudi socialne in gospodarske posledice pandemije covida-19 in ruske vojaške agresije proti Ukrajini razkrili ranljivost EU in ponovno potrdili, da je treba zmanjšati tveganje v odnosih z Ljudsko republiko Kitajsko in drugimi nedemokratičnimi tretjimi državami;

E. ker kitajski nakup kritične infrastrukture, predvsem v sosedstvu EU, tudi na Zahodnem Balkanu, pomeni vse večje tveganje za povezavo med trgovino in varnostjo;

F. ker se strateško partnerstvo med Kitajsko in Rusijo še naprej izboljšuje, tudi na področju prenosa tehnologije in vojaških zmogljivosti;

Bistvo problema je razumevanje kitajske strategije združevanja vojaških in civilnih vidikov

1. poudarja, da je kitajska strategija združevanja vojaških in civilnih vidikov program, ki ga vodi in upravlja država ter načrtuje instrumentalizacijo vseh vzvodov državne in komercialne moči za povečanje in podporo Ljudske osvobodilne vojske, oboroženega krila Kitajske komunistične partije;

2. meni, da kitajski politični sistem in gospodarstvo, ki ju vodi partija, od zasebnih podjetij pogosto zahtevata, da svoje poslovne interese uskladijo z vojaškimi dejavnostmi, represijo in političnim vmešavanjem Kitajske komunistične partije; poudarja, da mednarodne dejavnosti kitajskih podjetij posledično pomagajo razširjati vpliv partije na tuje države in spodkopavajo geopolitične tekmece;

3. meni, da je treba združevanje vojaških in civilnih vidikov razumeti v širšem političnem in strateškem okviru, pri čemer je treba upoštevati njegove medsebojne povezave z drugimi pobudami, kot je pobuda En pas, ena pot (vključno z digitalno svileno cesto); meni, da je končni cilj tega združevanja pospešiti dolgoročni strateški cilj Kitajske, da postane vodilna svetovna sila;

Posledice civilno-vojaške strategije Ljudske republike Kitajske

4. opozarja na tveganje, da bodo kitajska podjetja, še posebej tista, ki so neposredno ali posredno povezana s kitajskim vojaškim sistemom, vpletena v strateška sredstva EU; zato poudarja svojo zaskrbljenost, da bosta tehnologija in tehnološko strokovno znanje prenesena na kitajsko vojsko, s čimer bi se povečala zmožnost Ljudske osvobodilne vojske za razvoj naslednje generacije vojaške tehnologije, ki bi se lahko uporabila za izvajanje pritiska na partnerje v Aziji in po svetu;

5. poudarja, da Kitajska proizvede 70 % vseh baterij na svetu (gosti kar tri od petih največjih proizvajalcev baterij), predstavlja 60 % svetovne proizvodnje aluminija in 75 % proizvodnje silicija, v njej se rafinira 60 % litija in predela 70 % bakra, proizvede 84 % niklja in 85 % kobalta na svetu; poudarja, da kitajska rudarska podjetja delujejo v Demokratični republiki Kongo (kobalt), Indoneziji (nikelj) ter Čilu in Avstraliji (litij) in da njen skorajšnji monopol na področju proizvodnje in predelave teh ključnih surovin ne predstavlja samo akutnega geopolitičnega izziva za EU, ampak tudi veliko tveganje za evropsko obrambo in druge industrijske sektorje;

6. opozarja, da diplomatska in vojaška komunikacija potuje prek podmorskih kablov v zasebni lasti, ki jih dobavljajo kitajska podjetja, kot je HMN Technologies, subjekt, povezan s kibernetskimi obveščevalnimi dejavnostmi Ljudske osvobodilne vojske; je zelo zaskrbljen zaradi sistemov podmorskih podatkovnih kablov, ki jih upravlja kitajsko podjetje HMN Technologies, ki povezujejo ozemlja držav članic EU in indijsko-pacifiško regijo, vključno z vojaškimi bazami držav članic in Nata v regiji, kar povzroča varnostne ranljivosti v zvezi s podvodnim nadzorom in zbiranjem obveščevalnih podatkov;

Priprava odziva – razširitev nabora orodij za odzivanje na varnostna in obrambna vprašanja

7. opozarja, da je zaradi poslabšanja varnostnega okolja v Evropi in po svetu potreben nujen razmislek o tem, kako povečati strateško avtonomijo EU in zmanjšati njeno odvisnost od držav, kot je Ljudska republika Kitajska, ki so sistemske tekmice in ne strateške partnerice; poudarja, da je treba preprečiti, da bi občutljive nastajajoče tehnologije in ključno blago z dvojno rabo našlo pot do problematičnih destinacij, ki si prizadevajo za strategije združevanja vojaških in civilnih vidikov, ali sodelujejo v njih;

8. je še vedno zaskrbljen, ker postaja evropska kritična infrastruktura vse bolj dovzetna za zunanji vpliv; zato pozdravlja nedavne zakonodajne ukrepe za povečanje odpornosti kritičnih subjektov v EU; vendar z zaskrbljenostjo ugotavlja, da so te pobude v veliki meri omejene na postopke pregleda neposrednih tujih naložb, zaradi česar ima Kitajska komunistična partija na voljo druge kanale za pridobitev dostopa do kritičnih sredstev in vpliva nanje;

9. ugotavlja, da pregled deležnikov z dostopom do kritične infrastrukture ne more biti omejen na neposredne naložbe; poziva, naj se sedanji instrumenti, ki obravnavajo neposredne tuje naložbe in tuje subvencije, razširijo, da bodo vključevali splošne postopke pregleda za vse deležnike, vključene v projekte kritične infrastrukture EU; poziva Komisijo, naj ob podpori držav članic evidentira, spremlja in oceni dostop Kitajske do kritične infrastrukture v EU; poudarja, da so za zaščito infrastrukture navsezadnje odgovorne države članice, ki pa niso dosledno izvajale veljavnih smernic o neposrednih tujih naložbah ali vzpostavile mehanizmov za pregled naložb na nacionalni ravni;

10. pozdravlja potencial, ki ga ima predlog Komisije za evropsko strategijo za gospodarsko varnost za razširitev nabora orodij EU na izvoz ali izhodne naložbe v ozek nabor ključnih omogočitvenih tehnologij za vojaško uporabo, med drugim na področju kvantnega računalništva, naprednih polprevodnikov in umetne inteligence; poziva k hitremu sprejetju predlogov Komisije, države članice pa, naj popolnoma izvajajo razširjeni regulativni okvir EU, da bi izključile subjekte, ki bi lahko prispevali k združevanju vojaških in civilnih vidikov;

11. pozdravlja tudi predlog Komisije, namenjen preprečevanju uhajanja občutljivih nastajajočih tehnologij s pripravo seznama tehnologij z dvojno rabo, ki bo temeljil na ozko opredeljenih in v prihodnost usmerjenih merilih, kot so morebitna omogočitvena in preobrazbena narava tehnologije, tveganje združevanja vojaških in civilnih vidikov ter zlorabe tehnologije za kršenje človekovih pravic; poziva Komisijo in države članice, naj čim prej opredelijo in izvedejo ustrezne zaščitne ukrepe za tehnologije z dvojno rabo;

12. pozdravlja sprejetje evropskega akta o čipih, s katerim se bo povečala sposobnost EU za proizvodnjo polprevodnikov in oblikoval strateški zemljevid, med drugim, vrzeli v zmogljivostih v vrednostni verigi polprevodnikov v EU, s čimer se bo omejila odvisnost EU od tretjih držav, kot je Kitajska; poziva k dodatnim predlogom za zaščito proizvodnih in dobavnih verig kritične infrastrukture in materialov v EU;

13. poziva Komisijo, naj predlaga nov zakonodajni okvir za zmanjšanje varnostnih tveganj, ki jih predstavljajo dobavitelji sistemov podmorskih kablov; poudarja, da je treba dobaviteljem sistemov kablov, kot so kitajska podjetja, preprečiti izmenjavo podatkov z obveščevalnimi službami in zaščititi infrastrukturo pred zunanjimi vdori ali zlonamernimi napadi;

Prepletanje notranjih in zunanjih vidikov ter povečanje odpornosti najtesnejših partneric EU

14. je seznanjen s prodorom Ljudske republike Kitajske na trg EU in v njeno širšo soseščino; poziva Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje, naj poskrbita, da se bodo ukrepi, sprejeti za povečanje odpornosti EU na vpliv Kitajske, razširili tudi na najtesnejše partnerice EU, predvsem države pristopnice in tiste, ki so del sosedske politike EU;

15. opozarja, da imajo pomorske sile Ljudske republike Kitajske pravna orodja, s katerimi se lahko kitajske civilne ladje in infrastruktura uporabljajo za vojaške in varnostne namene; meni, da lahko Kitajska uporabi svojo civilno komercialno infrastrukturo za

podporo prisotnosti Ljudske osvobodilne vojske v tretjih državah; opozarja, da združevanje vojaških in civilnih vidikov Ljudski osvobodilni vojski omogoča dostop do tujih pristanišč, kar ji posledično omogoča predhodno logistično podporo za ohranjanje pomorskih napotitev na območja, kot so Indijski ocean, Sredozemsko morje in Atlantski ocean; poudarja, da je tveganje vohunjenja največje, kadar se kitajska civilna komercialna sredstva nahajajo v logističnih vozliščih v bližini pomorskih oporišč EU in Nata ali upravljavcev pristanišč, ki so podpisala sporazume za zagotavljanje logistične podpore evropskim podjetjem;

16. ugotavlja, da so tretjino vse afriške infrastrukture, zgrajene od leta 2010, financirala in zgradila kitajska podjetja v državni lasti; poudarja, da je Kitajska v zadnjih 20 letih povečala svoje trgovinske, naložbene in posojilne obveznosti z majhnimi ali nepreglednimi pogodbenimi obveznostmi; je zaskrbljen, ker je tovrstni kitajski model očitno privlačen za mnoge države, ki ne morejo izpolniti zahtev EU za dostop do enakovrednih ravni financiranja, s čimer se širi kitajski vpliv na škodo partnerstev EU; poziva Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje, naj zagotovita, da visoki standardi EU za naložbe s partnerji ne bodo ogrozili njenih varnostnih odnosov in sodelovanja kot zanesljive in strateške partnerice;

17. se z zaskrbljenostjo seznanja s strategijo Ljudske republike Kitajske za vzpostavitev baze za sodelovanje v okviru modrega gospodarstva vzdolž afriške obale, tudi z gradnjo ribiških plovil in objektov za njihova popravila, ki se lahko uporabljajo tudi za vojaške namene; poudarja, da tovrstni sporazumi in licence z afriškimi državami na splošno niso dovolj podrobni in pregledni; izpostavlja morebitne geopolitične posledice za EU, še posebej v tretjih državah, v katerih deluje (EU);

°

° °

18. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, Svetu in Komisiji.